

Combikracht 2012 · *Verantwoording*



mei 2013

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Combikracht	4
3.	Vraagarticulatie	8
4.	Resultaten	10
	4.1 Gerealiseerde projecten 2012	10
	4.2 Nog lopende projecten 2012	13
	4.3 In 2013 te starten project	13
5.	Financiële verantwoording	14
6.	Reflectie	15

COLOFON

Combikracht 2012; verantwoording

Uitgave: Combikracht

Ede, mei 2013

Tekst en eindredactie: Silo

Fotografie: Bart van Kuik, Silo

Vormgeving en opmaak: Studio Bassa, Culemborg

1 Inleiding

In dit rapport legt Combikracht aan het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en de besturen van de groene onderwijsinstellingen verantwoording af over haar activiteiten in 2012. Deze activiteiten zijn financieel mogelijk gemaakt door een deel van de subsidie die de partners van Combikracht in 2012 ontvingen van het Ministerie van EZ voor de ondersteuning van de groene onderwijsinstellingen.

De verantwoording omvat een toelichting op de wijze waarop Combikracht projectvoorstellen werft en deze toetst voor acceptatie (Vraagarticulatie), informatie over de uitgevoerde en lopende projecten (Resultaten), een overzicht van de bestede middelen (Financiële verantwoording) en een evaluatie op grond van een kritische terugblik (Reflectie).



2 Combikracht



Combikracht is het samenwerkingsverband van ondersteuningsinstellingen voor het groen onderwijs in Nederland. Combikracht ondersteunt groene onderwijsinstellingen bij het oplossen van vraagstukken die van strategische aard zijn voor de vragende en overige groene onderwijsinstellingen en die aansluiten bij het beleid van het Ministerie van Economische Zaken (EZ), de AOC Raad en de Groene Kennis Coöperatie (GKC). Deze ondersteuning wordt bekostigd uit een deel van de middelen die de Combikracht-partners van het Ministerie van EZ ontvangen voor het uitvoeren van deze taak.

2.1 Voorgeschiedenis

Samenwerking tussen ondersteuningsinstellingen is al decennialang een terugkerend item in het groen onderwijs. Het palet van ondersteuningsinstellingen veranderde daarbij doorlopend. Ze kwamen, werden opgeheven of veranderden hun missie en ondertussen dienden zich nieuwe spelers aan. Gesprekken over onderlinge samenwerking leverden vaak eerder onderlinge verwijdering dan de gewenste toenadering op. Ook de laatste serieuze pogingen na de millenniumwisseling leidden niet tot meer samenwerking. Met de vorming van Combikracht lijkt die samenwerking wel van de grond te komen. Vanaf 2010 zijn de ondersteuningsinstellingen onder deze vlag met elkaar in gesprek gegaan om na te gaan of zij door samenwerking tot een effectievere ondersteuningsstructuur kunnen komen. De conclusie dat het bundelen van de kennis, inzet en middelen zowel voor de groene onderwijsinstellingen als de ondersteuningsinstellingen veel voordelen en ook goede kansen biedt, was snel getrokken. Ondersteuningsinstellingen voor het groen onderwijs beschikken over onderscheidende competenties. Ze hebben expertise op het gebied van leermiddelen, ict, schoolontwikkelings- en arbeidsmarktvraagstukken, opleiden, toetsen, informatievoorziening en communicatie. Door deze competenties in een samenwerkingsverband te bundelen worden subsidiegelden voor ondersteuning efficiënter en effectiever ingezet en ontstaat duurzame expertise voor de ondersteuning van groene onderwijsinstellingen die in een dynamisch ontwikkelingsproces verkeren.

Ondersteuningsinstellingen zijn ongelijk qua omvang, bedienen niet alleen de groene onderwijssector, opereren ook in commerciële trajecten

en zijn daardoor deels ook elkaars concurrenten in de markt. Ondanks die verschillen zagen ze eind 2011 voldoende reden in 2012 een proces in gang te zetten om een werkbare formule te ontwikkelen en deze formule te testen/ aan te scherpen door tegelijkertijd gezamenlijk ondersteuningsprojecten uit te voeren.

2.2 Partners

In eerste instantie namen zeven ondersteuningsinstellingen deel aan het samenwerkingsverband. Zomer 2012 sloot Stoas Wageningen Vilentum Hogeschool aan. In het overzicht op pagina 6 is aangegeven wat hun kerncompetenties zijn en welke subsidieregeling voor hen van toepassing is ter bekostiging van ondersteuningswerkzaamheden voor groene onderwijsinstellingen.

2.3 Samenwerkingsovereenkomst

Op 6 september 2012 hebben de besturen van de partijen die samenwerken in Combikracht een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Ze verklaren daarin dat ze willen samenwerken op het gebied van de ondersteuning van het groene onderwijs, met name waar het gaat om sectorale en/of regionale complexe vraagstukken waar het groene onderwijs zich voor gesteld ziet. Elke partij draagt in financiële zin bij aan de samenwerking voor zover daartoe in staat gesteld door geldmiddelen afkomstig van de overheid.



*Bestuurders van de
Combikracht-partners*

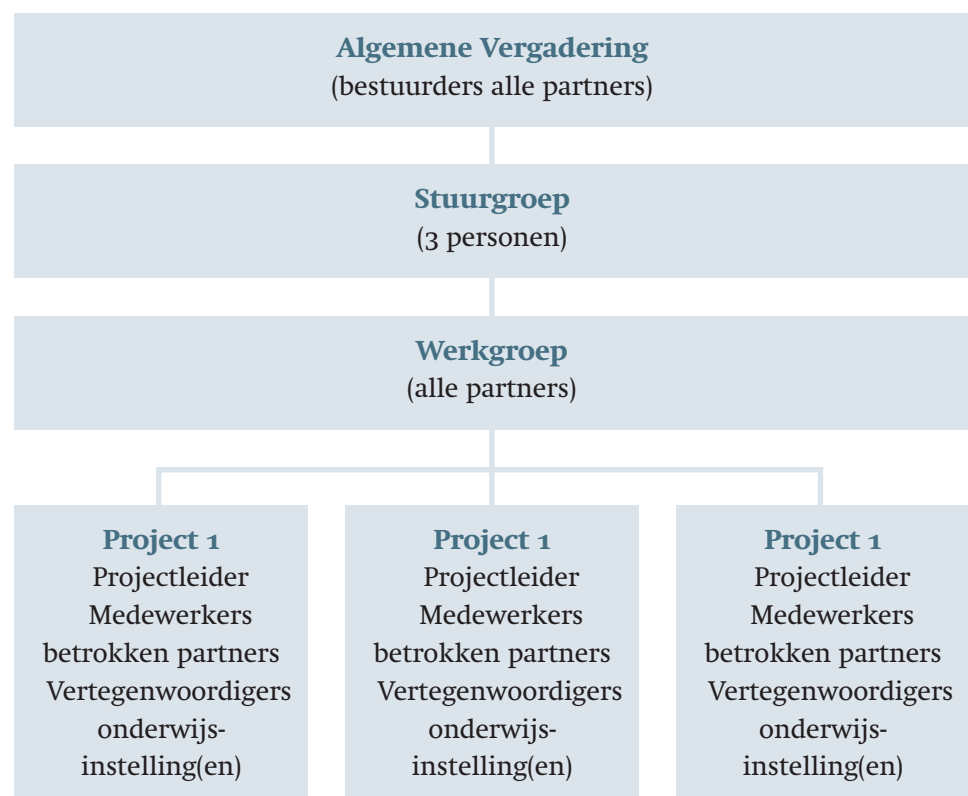
Profielen ondersteuningsinstellingen		
Naam instelling	Competenties	EZ-subsidie voor ondersteuningstaak
	Ondersteunen met leermiddelen en de implementatie van digitaal lesmateriaal	EZ-subsidie
	Ondersteuning bij de inzet van ict in het onderwijs. Leveren van expertise en advies, begeleiden bij innovatie. Dienstenpakket met generieke platforms voor functionaliteit rond digitaal leermateriaal.	OCW-subsidie
	Adviseren/begeleiden/praktijkonderzoek bij vraagstukken onderwijs/arbeidsmarkt, basiskwaliteit medewerkers, organisatie van leren, voorkomen voortijdige schooluitval.	SLOA-regeling
	Ondersteunen competentiegericht leren, bieden van maatwerkoplossing voor duurzame aanpakken, ontwerpen en begeleiden schoolontwikkeling o.a. binnen reguleren, verbinden binnen- en buitenschools leren en praktijkonderzoek met onderwijsinstellingen.	SLOA-regeling
	Adviseren/begeleiden bij de realisatie van competentie-gericht onderwijs, verbetertrajecten zwakke/zeer zwakke scholen, realisatie kleine opleidingen en taaltrajecten.	SLOA-regeling
	Verbinden van mensen en organisaties door middel van informatie en communicatie met als doel de kwaliteit van het groen onderwijs te verbeteren.	Praktijkleren (doelsubsidie voor vakblad Groen Onderwijs)
	Adviseren/ondersteunen op het gebied van competentie-gericht beoordelen wat betreft inzet van producten, dienstverlening en visie- en strategieontwikkeling.	SLOA-regeling
	Adviseren/ begeleiden bij vraagstukken rond duurzaam leren en ontwikkelen van docenten, professionalisering, leren van studenten en leerlingen in projecten. Uitvoeren vraaggedreven praktijkgericht onderzoek naar deze thema's.	Groene Impuls (schakelrol)

De overeenkomst loopt tot uiterlijk 1 januari 2014, hoe de partijen van Combikracht vanaf die datum de samenwerking verder structureren bezien ze in de loop van 2013.

2.4 Organisatiestructuur

Combikracht kent drie geledingen: een algemene vergadering, een stuurgroep, een werkgroep en projectgroepen. De algemene vergadering bestaat uit bestuurders van de deelnemende instellingen. Een vertegenwoordiging van deze bestuurders vormt de driehoofdige Stuurgroep die verantwoordelijk is voor o.a. de programmering, het budget en de procedures.

De werkgroep - bestaande uit vertegenwoordigers van alle partijen – adviseert o.a. de stuurgroep over afwijzing of toewijzing van ingediende projectaanvragen en stelt projectgroepen in en benoemt een interne projectleider. Een projectgroep bestaat uit een door de werkgroep aangewezen projectleider, uit een medewerker van elke andere partij die bij de projectuitvoering betrokken is en één of meer vertegenwoordigers van de betrokken onderwijsinstelling(en).



3 Vraagarticulatie



Combikracht voert projecten uit (inhoudelijk en programmamanagement) voor (consortia van) groene onderwijsinstellingen die gefinancierd worden door het Ministerie van Economische Zaken. Het betreft vraagstukken die van belang zijn voor de kwaliteit van het onderwijs in de hele sector en die passen binnen de inhoudelijke kaders die jaarlijks zijn vastgesteld voor Combikracht op basis van:

- Overheidsbeleid voor het groen onderwijs zoals dat door het Ministerie van EZ is vastgesteld in de hoofdlijnenbrieven en subsidietoekenningen van de leden van Combikracht;
- Het beleid dat door de AOC raad wordt uitgedragen;
- Het beleid dat door de Groene Kennis Coöperatie wordt uitgedragen.

Aanvullende voorwaarde is dat tenminste de expertise van twee Combikracht-partners in het project benut worden. Omdat de uit te voeren projecten van belang zijn voor de hele groen-onderwijssector wordt naast de twee uitvoerende organisaties Silo betrokken bij de externe communicatie.

3.1 Werkwijze

Combikracht werkt aan projecten binnen inhoudelijke kaders die jaarlijks worden vastgesteld. De voorstellen voor deze potentiële projecten werden in 2012 na gesprekken van Combikrachtleden in het veld ingediend door groene onderwijsinstellingen.

De toetsingscriteria voor het al of niet honoreren van ingediende voorstellen zijn in 2011 en 2012 tijdens de bespreking van potentiële projecten verfijnd en aangescherpt en hielden in 2012 het volgende in:

- Het betreft een complex vraagstuk dat zowel een externe als interne oriëntatie heeft en gericht is op duurzame, structurele oplossingen, aanpak (People, Profit, Planet).
- Kenmerkende interventies zijn:
 - Het zijn regionaal georiënteerde interventies, waarbij de 5 O's in beeld zijn (Onderwijs, Ondernemers, Onderzoek, Overheid en Omgeving), de O van onderwijs vormt het uitgangspunt, de aanvliegroute;
 - Er is sprake van structurele samenwerking in partnership met een hybride karakter;
 - De aanpak is resultaatgericht;

- Er is sprake van geborgde innovaties, disseminatie en impact;
- Er is sprake van combiconsultancy (Development en Research).
- Het gaat om multidisciplinaire samenwerking met meerdere partners in verschillende rollen en functies met meerdere belangen en cofinanciering.

Bij de communicatie met potentiële opdrachtgevers werd onderstaande checklist gehanteerd om te verduidelijken wat Combikracht wel en niet is/doet.

Wat is het wel?	Wat is het niet?
Werken met 'shared values'	Werken met organisatiegebonden, verschillende 'values'
Task	Target
Vraagstukken die 'voorlopend' zijn	Vraagstukken waarvoor al oplossingsscenario's bestaan
Meedoen = samenwerken	Meedoen = alleen vraagarticulatie
Product en proces (duurzame innovaties) willen delen met de buitenwereld (verbreden)	Product en proces zijn intern gericht
Samen met partners in Combikracht ontwerpen en ontwikkelen	Opdrachtgestuurd werken
Ontwikkelingsgericht karakter van vraagstuk en samenwerking	U vraagt en wij draaien
Integrale aanpak (harde en zachte kant, product en proces)	Vraagstuk is beperkt
Vraagstukken komen voort uit de instellingen en methodiek wordt landelijk opgeschaald	Bestuurlijke landelijke vraagstukken die kunnen worden geïntegreerd op instellingsniveau
Vraagstuk in de regionale context	Vraagstuk op instellingsniveau
Er wordt gebruik gemaakt van, rekening gehouden met de KSF van de GKC en speerpunten AOC Raad	Alleen gebaseerd op visie, missie van de instelling
Preventief (brand voorkomen)	Curatief (brand blussen)
Vmbo en mbo eerste rang	Vmbo, mbo, hbo, wur (alle rangen)
O van onderwijs als uitgangspunt (5 O's)	Andere O's als uitgangspunt (ondernemerschap, omgeving, onderzoek, overheid)
Het groene onderwijs HELPT ZICH verbeteren	Het groene onderwijs LAAT ZICH verbeteren
Urgentievraagstukken vanuit de school die verbonden worden, gecommuniceerd worden met de buitenwereld	Urgentievraagstukken van de school die alleen intern gecommuniceerd worden
Werken met Front-Office en Back-Office vanuit de gezamenlijke organisaties, waarbij een vaste groep van personen aanspreekpunt is	Los van elkaar werken, alleen op organisatieniveau
Pull strategie	Push strategie

4 Resultaten



In 2012 zijn vier concrete ondersteuningsaanvragen ingediend en besproken. Twee ervan zijn in 2012 uitgevoerd, een is eind 2012 gestart en een zal in 2013 starten.

Lentiz Onderwijsgroep: BizNizklas
AOC raad: borgen groen proeven
4Groen: Scenario-ontwikkeling
Wellantcollege: leermiddelenbeleid

uitgevoerd
uitgevoerd
eind 2012 gestart
start in 2013

Vanaf de tweede helft van 2012 is de acquisitie van Combikracht geïntensiveerd met de bedoeling om in 2013 meer projecten te gaan uitvoeren. Deze acquisitie – die deels doorloopt in 2013 – vindt plaats aan de hand van gesprekken van Combikracht-duo's met aoc-bestuurders.

4.1 Gerealiseerde projecten 2012

4.1.1 BizNizKlas, Lentiz Onderwijsgroep

AANLEIDING

Lentiz Onderwijsgroep wilde op de locatie Floracollege in Naaldwijk een onderwijskundige innovatie realiseren in de vorm van een BizNizklas vmbo waarbij reguleren en het gebruik van ict/sociale media een belangrijk onderdeel vormen. Directe aanleiding was de vraag van het bedrijfsleven in het Westland. Nationale en internationale handel zijn in deze regio erg belangrijk en bedrijven gaven aan dat ze veel behoefte hebben aan ondernemende medewerkers op middenkader niveau. Met de BizNizklas wil de school vmbo'ers voorbereiden op doorstromen naar handelgerichte mbo-opleiding Business & Management, verkoop en detailhandel. De BizNizklas moest in schooljaar 2012-2013 starten met 20 leerlingen in het eerste leerjaar.

AANPAK

De ondersteuning vanuit Combikracht vond plaats van januari tot en met juli 2012 en werd verzorgd door Marinus Kamphorst (CPS), Dimph Rubbens (APS) en Wim Mulder (Cito). De totale inzet bedroeg ± 160 uur. Combikracht ondersteunde op het gebied van projectmanagement en

beheersing van het proces door participatie in de stuurgroep en werkgroep van dit project. Daarnaast bood Combikracht inhoudelijke ondersteuning voor de uitwerking van de onderwijskundige visie en de aandacht voor reguleren, echt leren buiten de school en samenwerking tussen de vijf O's: onderzoek, omgeving, ondernemers, overheid en onderwijs.



Docent Henk Meijer en leerlingen in de BizNizKlas

RESULTAAT

Floracollege in Naaldwijk kon in september 2012 goed voorbereid met het eerste leerjaar van de BizNizklass starten. De interventies en inhoudelijke expertise van Combikracht droegen bij aan de organisatie van het ontwikkelproces en de versterking van het fundament van deze nieuwe opleiding. Te maken operationele keuzes in het proces werden ondersteund met wetenschappelijke onderbouwing, de kernwaarden van Floracollege werden gekoppeld aan operationele keuzes bij de BizNizklas

De interventies van Combikracht leverden bovendien op: een ontwerpplan als voorbeeld voor nieuwe, kleine opleidingen binnen een bestaande vmbo-groenlocatie, een voorbeeld voor kwaliteitsborging in zowel de structuur- als de systeemkant en een kapstok voor invulling en betekenisverlening van de vijf O's: onderzoek, overheid, omgeving, ondernemers en onderwijs.

WAARDERING OPDRACHTGEVER

‘Combikracht heeft een groot aanbod vanuit verschillende partijen en veel expertise. Ze zorgden ervoor dat het project in een breder perspectief is geplaatst en dat er een link werd gelegd met de topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen. Het heeft onze blik verruimd en we hebben er veel van geleerd.’ – Jeroen Bos, tot 1 augustus 2012 directeur Floracollege Naaldwijk.

4.1.2 Groen Proeven, AOC raad

AANLEIDING

Sinds 2009 kent de AOC raad het programma 'Groen Proeven' voor het vmbo groen waarin de ontwikkeling en implementatie van competentiegericht schoolexamens (proeven van bekwaamheid) wordt ondersteund. Dit programma stopt aan het eind van schooljaar 2012-2013. Zowel voor de continuïteit als de kwaliteit van het groen onderwijs is het van belang dat Groen Proeven geborgd is als het programma stopt. Resultaten van het programma zijn een databank met proeven van bekwaamheid, kwaliteitsbewaking, examenstandaarden, implementatietools en strategieën. Daarnaast is er een veelheid van opbrengsten van het programma die ook na de looptijd ervan op een goede manier gecontinueerd moeten worden.

AANPAK

De stuurgroep van het programma Groen Proeven vroeg in februari 2012 aan Combikracht een advies over de mogelijkheden voor een goede borging van alle resultaten zowel in producten als processen.

Combikracht ontwikkelde op basis van een stappenplan een beslismodel voor de borging van Groen Proeven en een voorbeeld van een mogelijke uitwerking aan de hand van dat model. In dit beslismodel zijn vijf mogelijke organisatiemodellen gekoppeld aan de business-doelen en mogelijke inrichtingsscenario's. Op grond van dit beslismodel kan de stuurgroep keuzes maken en uiteindelijk komen tot het meest relevante model voor borging. De opdracht is uitgevoerd door Combikracht-leden Leo Bakker (Kennisnet), Bart van Kuik (KPC-groep), Wim Mulder (Cito), Chantal Vos (Ontwikkelcentrum). De totale inzet bedroeg 158 uur.

RESULTAAT

Een beslismodel en een voorbeeldinvulling voor de realisatie van de borging van Groen Proeven. Door de benaderingswijze is deze methodiek ook bruikbaar voor andere borgingsvraagstukken.

WAARDERING OPDRACHTGEVER

De stuurgroep Groen Proeven heeft aangegeven zeer content te zijn met het advies. In overleg met de AOC Raad en de BAR Onderwijs hebben die partijen het advies aangegrepen om een traject te starten waarin de instellingen met elkaar in gesprek zijn gegaan om te bepalen of en in hoeverre men nu echt wil gaan samenwerken op het gebied van examinering en toetsing. Deze exercitie moet in mei 2013 een strategie voor samenwerking opleveren, aan de hand waarvan een verdere invulling daarvan met de door Combikracht opgeleverde methodiek weer ter hand wordt genomen.



Docenten van AOC Terra grasduinen op een studiedag in groene proeves die in het landelijk project Groen Proeven zijn ontwikkeld

4.2 Nog lopende projecten 2012

4.2.1 4Groen: AOC Terra, de Groene Welle, AOC Oost en Nordwin College

AANLEIDING

Vier aoc's in het noorden van het land - in 2012 opererend onder de naam FOGT – willen de vraagstukken van krimpende leerlingenaantallen, macrodoelmatigheid en verbinding met de regio meer gezamenlijk oppakken. Ze willen als samenwerkingsverband vanuit strategisch, tactisch en operationeel perspectief de juiste beslissingen kunnen nemen voor de verdere inrichting en uitvoering van het onderwijs.

De besturen van de vier aoc's vroegen Combikracht om hun samenwerkingsverband bij deze onderwijsinnovatie te ondersteunen bij het ontwerpen van een set realistische scenario's die de basis zullen vormen voor het hoofdontwerp waarmee zij als samenwerkingsverband vanuit strategisch, tactisch en operationeel perspectief de juiste beslissingen kunnen nemen voor de verdere inrichting en uitvoering van het onderwijs op basis van een gekozen richting. In een eerste fase gaat het om ondersteuning bij procesmatige interventies om tot gedeelde beelden van de inhoud te komen en in een tweede fase betreft het ondersteuning bij de uitwerking van de scenario's.

AANPAK

De ondersteuning vanuit Combikracht is in november 2012 gestart en zal doorlopen tot eind december 2013. De ondersteuningswerkzaamheden worden uitgevoerd door Bart van Kuik (KPC Groep) en Dimph Rubbens (APS). De totale inzet zal 192 uur zijn.

In de periode november–december 2012 stond de ondersteuning hoofdzakelijk in het teken van oriëntatie op de situatie en het vaststellen van de opdracht voor Combikracht. Dit in samenwerking met de programmaleider en de programmagroep van 4groen zoals het samenwerkingsverband sinds 2012 heet. In het voorjaar zal een eerste kwalificatiedossier worden uitgewerkt door 4groen. De geleerde lessen worden meegenomen in de opvolgende periodes.

4.3 In 2013 te starten project

4.3.1 Wellantcollege: Leermiddelenbeleid

Eind 2012 zijn de besprekingen begonnen over de inzet van Combikracht bij de formulering van leermiddelenbeleid. In de loop van 2013 zal dit project starten.

5 Financiële verantwoording

De samenwerkende organisaties in Combikracht ontvangen subsidie van het Ministerie van EZ voor het uitvoeren van hun ondersteuningswerkzaamheden in het groen onderwijs.

De inzet van de gezamenlijke Combikracht-partners bedroeg in 2012 in totaal 1.081 uur. In het overzicht op pagina 16 is deze inzet van de partners gespecificeerd in uren en kosten (op basis van de door hen gehanteerde tarieven).



5.1 Toelichting

Uit het overzicht wordt duidelijk dat er relatief veel overhead-uren zijn gemaakt en dat er sprake is van een flinke onderbesteding. Projecten hadden een lange aanloop nodig en kwamen in een aantal gevallen niet snel genoeg van de grond.

CombiKracht, 2012 activiteiten, uren en kosten										
categoriën	Ontwikkelcentrum	APS	KPC	CPS	SILO	Cito	Stoas	Kennisnet	Totaal	
1 Algemeen										
1.1 werkgroep 11x (niet in augustus)	90	80	63	44	60	66	40	66	509	
1.2 stuurgroep	149	12							161	
1.3 netwerken/bezoeken		8		12	5			24	49	
1.4 PR		12		4	5	6		6	33	
2 Bijzondere bijeenkomsten 6/9										
3 Projecten										
3.1 Lentiz, business school		40		28		40			108	
3.2 Groen Proeven	26		38			20		84	168	
3.3 4Groen	11	16	12			2				
3.4 Wellant			12							
4 diversen										
totaal uren	276	168	125	88	70	134	40	180	1.081	
uurtarief	€ 105,00	€ 157,50	€ 157,50	€ 157,50	€ 73,00	€ 145,00	€ 73,00	€ 62,00		
totaal urenkosten	€ 28.971,00	€ 26.460,00	€ 19.687,50	€ 13.860,00	€ 6.913,90	€ 19.430,00	€ 2.920,00	€ 11.160,00	€ 129.402,40	
out of pocket kosten	€ 2.337,29				€ 5.186,10				€ 7.523,39	
totaal kosten	€ 31.308,29	€ 26.460,00	19.687,50	€ 13.860,00	€ 12.100,00	€ 19.430,00	€ 2.920,00	€ 11.160,00	€ 136.925,79	
begroting 2012	€ 75.000,00	€ 12.600,00	12.600,00	€ 12.600,00	€ 0,00	€ 17.400,00		€ 35.000,00	€ 165.200,00	
		€ 157,50 is standaard sloa tarief voor LPC's					Groene impuls	€ 62,00 is kostprijs die Kennisnet doorbelast aan partners, ook in kader van het Groene Programma		
	Dit bedrag is geheel voor rekening van het ontwikkel-centrum gekomen			€ 145,00 is standaard sloa tarief						

6 Reflectie

Groene onderwijsinstellingen vervullen met veel ambitie hun rol en zoeken aansluiting bij ontwikkelingen in een dynamische arbeidsmarkt en omgeving. De ontwikkelingen in de driehoek Bedrijven, Onderwijs en Overheid maken duidelijk dat los van de vele goede dingen die gebeuren er in het groene onderwijs heel wat te veranderen en verbeteren valt en dat ondersteuningsinstellingen daar een belangrijke rol in kunnen spelen. Ze anticiperen daarop door samen te werken in Combikracht vanuit de gedachte $1+1=3$: door afstemming en bundeling van onze te onderscheiden, individuele expertises in *Combikracht* bieden wij een gezamenlijk kwalitatief hoogstaand, compleet en flexibel pakket van diensten aan voor het groene onderwijs. We hebben kennis van de groene wereld, verstand van onderwijs en veranderen en verbindende kracht en kunnen een strategische partner van de instellingen zijn.

In de afgelopen twee jaar zijn daartoe belangrijke eerste stappen gezet: onze competenties in beeld gebracht, een formule ontwikkeld en deze stap voor stap aangescherpt bij de uitvoering van onze eerste projecten. In dit laatste hoofdstuk reflecteren we op de stand van zaken.



6.1 Meerwaarde samenwerking

De driehoek Scholen, Arbeidsmarkt en Overheid kenmerkt zich door dilemma's die door hun complexiteit alleen via het collectief zijn aan te pakken. Samen werken rondom deze complexe vraagstukken is daarom een must voor ondersteuningsinstellingen. Het levert bovendien duurzame expertise rondom de landelijke ondersteuning van het groene onderwijsveld. De onderwijsondersteuners ervaren nu van start tot finish wat er nodig is om niet alleen een goede visie neer te zetten, maar ook betrokken te zijn bij implementatie van leermiddelen of van ICT.

Zo georganiseerd dwingt het tevens complexe vraagstukken aan te vliegen vanuit een breder perspectief dan alleen het persoonlijke gewin. Het levert ook genot en geluk op. Immers, twee weten meer dan één. De brede expertise kan bij complexe klantvraagstukken diep worden ingestoken, zodat de klant niet alleen op de korte termijn is geholpen, maar vooral ook duurzaam de kracht ervaart van Combikracht.

6.2 Organisatiestructuur

De organisatie van Combikracht was tot nu toe gericht bemand door een ervaren projectteam van adviseurs die veel netwerk en ervaring hebben in en buiten het groene onderwijs. Vraagstukken werden daarom na wikken en wegen opgepakt. Bestuurlijke betrokkenheid kwam vooral van Wim Drost (Ontwikkelcentrum) die vanuit zijn ervaring /expertise midden tussen de andere bestuurders in de groene arena participeert. De stuurgroep heeft daardoor een bescheiden rol gespeeld. Bovendien was deze stuurgroep tot een paar maanden terug nog niet op volle sterkte. Inmiddels begint de verduurzaming van Combikracht en lijkt het sturen van Combikracht ook door de stuurgroep te worden opgepakt. Agendering, resultaatgerichtheid, positionering zijn daar belangrijke onderdelen. De werkgroep zal zich hierdoor meer met de projecten zelf bezig kunnen gaan houden en daarin vooral de synergie van de verschillende expertises, benaderingen en ervaringen kunnen laten gelden.

6.3 Vraagarticulatie

De aanpak van verkennende ambitiegesprekken met bestuurders/managers, is nuttig. Daarnaast is ook meer bij klanten op specifieke vragen ingestoken. Meer sturing en naar portefeuille en werkverdeling kijken lijkt nuttig! Ook pro-actievere interventies op basis van expliciet benoemde issues zijn de overweging waard. Dat laatste overigens met het risico dat het dan niet een directe vraag maar eerder een latente vraag oplevert.

6.4 Acceptatiecriteria

In het begin zijn de acceptatiecriteria voor projectvoorstellen soepel gehanteerd. Inmiddels worden ze strenger toegepast. Terecht maar wel lastig omdat de criteria veelal de complexiteit bewaken van onze opdracht. We zijn vanuit Combikracht geen onderzoeksbureau, implementator, trainingsbureau, of uitgever. Wel zijn wekwartiermaker, kritische vriend, experimentalist, en vooral een organisatie die noest werkt en vanuit verschillende disciplines en expertises in staat is om complexe problemen op te pakken en een integrale methodiek, oplossing of aanpak kan bieden.

6.5 Positionering

Combikracht kan in het landschap van groen onderwijs een rol verwerven die vanuit de vraag en honger van onderwijsinstellingen zou moeten voortkomen om anders en beter te gaan denken. Anders, omdat de door hen ingeslagen weg blijkbaar onvoldoende oplevert; beter, omdat de ingeslagen weg door stakeholders niet als goed genoeg meer wordt ervaren. Door de krachten te bundelen en *state of art* kennis en expertise te bundelen en liefst *just in time* in te zetten kan de R&D-functie van het groene onderwijs een mooie tussen de onderwijsinstellingen staande en zeer verbindende rol spelen. Motto combikracht: door samenwerken topkwaliteit leveren.

6.6 Vooruitblik (plannen, subsidiestop...)

De klantvraag moet centraal blijven staan. Aansluiting zoeken op de bestuurlijke hoofdpijndossiers. Groot denken, kleine kwaliteit blijven leveren. Minder anoniem zijn en dus meer in beeld komen als Combikracht.

De subsidiestop (SLOA in 2014, overige in 2016) roept de vraag op of het Combikracht-model op termijn haalbaar zal zijn. Er zal een nieuwe financieringsstroom op gang moeten komen, hetzij vanuit de instellingen, hetzij vanuit andere externe partijen. Een belangrijke vraag op dit moment is of de deelnemende partijen voldoende vertrouwen hebben in het ontstaan van een dergelijke financieringsstroom om te blijven investeren in Combikracht. Daarvoor zouden ook signalen moeten komen vanuit de partijen die voor een dergelijke financiering zorg zouden kunnen gaan dragen. Anders gezegd, wie is bereid om de activiteiten van Combikracht op basis van vraag en aanbod te financieren?

